

REGÉLŐ, PESTI DIVATLAP.

— Második év' második fele. —

Kiadja és szerkeszti Garay János.

Vasárnap,

5. SZ.

jul. 16. 1843.

Megjelenik minden heten kétszer egy divat képpel. Előfizethetni minden k. postahivatalnál. Külföldre csak a bécsik. főpostánál. Kolozsvárott t. Méhes urnál. — Ára félévre, helyben 5 ft. postán 6 ft. pengőpénz. Kiadó hivatal, Leopold-utca az apácák' során levő 189 sz. Rottenbiller-ház' második emeletében.

H Ö L G Y T E R E M.

EGY SZÓ A' MAGA IDEJÉN A' DIVATRÓL, 'S
KÜLÖNÖSEN A' FRANCOZIA DIVATRÓL.

A' classikai ókor 's a' középkori keresztény századokban, mellyekben a' művészet és élet olly szerencsés kölcsönös viszonyban állottak egymással, a' nemzetek' miveltségének leghűbb, legteljesebb kifejezése művészetökben nyilatkozik: korunkban ellenben, hol a' művészet lassan lassan mindennapi luxus-czikké, tartalmatlan és jelentéstelen divatjátékká süllyedett, 's e' változó kényurnő' szélyeinek rabjává lön, korunkban, valljuk meg őszintén, mert palástolni, tagadni már nem lehet, — a' d i v a t az, mi miveltségünk' levont tükörké-

pét, jelen társas állapotaink' legtokéletesebb kifejezését adja a' nemzeteknek.

Ezen mindennap, minden ajakról pengett, de egész mivoltában mégis kevésbé ismert nagyhatalmasság, melly briaraeusi karokkal tartja átölelve korunkat, méltó közelebbi fejtegetésre, 's hiszszük, nem érdektelen tárgya egy divatlapnak. Perczig sem kételkedünk tehát, egy e' tárgyat igen alaposan fejtegető czikket szép olvasónőinkkel a' Karpatok' hazájában is megismertetni, mellyet a' legközelebb lefolyt félévben a' Stuttgartban megjelenő „Morgenblatt“ hasábjain lelünk.

A' czikk Franciaországot veszi föl értekezése' helyszínéül, igen helyesen, mert hiszen Franciaország' divata, egész Europa' divata. 'S így, hogy magyar közmondással fejezzük ki magunkat, „szól a' fiának, hogy menyé is értsen belőle.“ — De halljuk immár magát az értekezőt.

„A' francia divat' utolsó hatvan évi története — mond a' nevezett lap — egyszersmind Franciaország' műveltsége — alkotmánya — művészete — és irodalmának is története. Ezen időszak' divatkörülményeinek ismerete lényegesen elősegíti a' többi egykoru polgári, társas, politikai, erkölcsi és vallásos viszonyok' felfogását. Az első forradalom előtt a' divat elvénhedett, elgyöngült és vég izziglen megrothadt. Meg levén minden romolva, elhasználva, elszentségtelenítve, elveszté jelentőségét. A' jobbak fellázadtak az idő' nyomorult állapotán 's műveltségének és viszonyainak magvában megszükkült az egész század; merre nyult, mindenhol felakadt. Ebből magyarázható azon ingatag vágy egy édeni természeti állapot után, az idylli költészet és festészet iránti nagy előszeretet, 's a' mezei életteli kacérkodás. Tudva van, milly bűvös hatást tön Rousseau a' maga századára; a' „nevelés' természeti evangeliuma“, mint Göthe Emiljét nevezé, elragadtatással 's örömteljes hála elismeréssel fogadtatott, 's midőn „Heloise“ja megjelent, annyian keresék, hogy a' párisi könyvárusok óraszámra kölcsönzék ki 's egy óráért több frankot követelének. Watteau és Boucher' képei, melyeken XV-ik Lajos' udvarának élete pásztori jelenetekbe átruházva ábrázoltaték,

osztatlan tetszést 's szenvedélyes csodálatot nyerének, 's tudjuk, milly örömmel fogadtatának Geszner' idylljei különösen Franciaországban, mert visszavezeték azon arany időkbe, midőn a' királyok jó pásztorként legelteték nyájokat. Maria Antoinette Triunonban majorságot készített, XVI-ik Lajos szinte ott egy molnár falucskát alapít, hol Virgilius' mezei gazdáját játszá. A' philosophusok ekét vonának, természetesen nem az ugaron, hanem csak a' papiron. Choiseul est agricole et Voltaire est fermier. Angolország' fesztelen tónját, udvariatlan viseletét vevék föl, az urak csizmákba járanak, sőt még női társaságokba is ezekben jelenének meg. — Még a' zeneizlés is rögtön más irányt vőn, biztos jeléül annak, mint azt már Platon megjegyzi, hogy a' nemzeti jellem változott.

A' francia forradalom alatt a' divat a' politikai viszonyokkal együtt különböző változásokon ment át. Valamint ez időben minden, ugy ez is hatalmas ugrást tön, 's minden nemzeti tradition keresztül, egyszerre egész a' trójai harczig visszalépett. Phrygiai főveget hordának mint Páris, 's tojás gömbölyded halászfővegeket mint Odysseus. Egyiptomi sphynx főék vala, egyiptomi föld a' férfiak és nők' kedvencz színe; egész a' régi perzsák 's uj mahomedanusokig kalandozék a' divat; fejük, övek 'sat. ezek' mintájára hordattak. Elhagyva az ázsiai partokat, a' Hellespontra szágulda 's a' régi Hellostól kölcsönze status és ruhá formákat.

A' hegyi párt az olympiai játékok' parodiájával Seine partjain, egyszersmind Dráko' törvényeinek uj nagy kiadását

idézéelő, 's Harmodiust és Aristogitont a' királygyilkosokat szemelék ki védszen-
tekül. Barrére a' hegy' Anakreonja volt,
a' terrorismus' gyalázatos szépszel-
leme. Dávid, a' republika' festésze,
csak a' görögök' idejében élt; csak
az előidők' történeteinek előadásával
bájjolá és táplálá képzeletét; szemei
előtt csupán Görögország' ideáljai lebe-
gének. Chénier szeretetre méltó po-
gány volt, ki Pallas, Venus, és a' mu-
zsákban hitt. Görögország' vala azon
középpont, melly körül a' divat, er-
kölc, emberek és eszmék keringé-
nek, 's à la grecque vala a' di-
vatkoholók' jelszava, valamint a' játszó,
szóló és képző művészeké az iszony'
azon korában, midőn a' csavargó Ve-
nus hallatlan szemtelenséggel tanyázék
a' Seine' partjain, és Phrynék, görö-
gebbnél görögebb öltözetben, ész és
szabadság' istennőiként érzéki épülésül
mutattattak be az összegyűlt népnek.

A' directoratus alatt minden, ró-
mai-republikai színezetet nyert. Nem
Harmodius és Aristogeitonra többé, ha-
nem Cato és Brutusra esküvék minden-
ki; Lucretia és Cincinnatus a' legkö-
zönségesb keresztnevek valának; a' bú-
torok, díszedények, minden ház és
szoba szerek római izlés és mintára ké-
szítettének. Az incroyables-ek à la Ti-
tus, à la Caracalla, à l' Antonius hor-
dák fürteiket; a' gyöngyök és más ró-
mai ékszerek iránt valódi szenvedély
támadt, 's a' tónadó hölgyek magasan
övedzett kurta ruhákat viseltek olly
könnyű és átlátszókat, hogy a' test'
árnyékvonalai csak alig valának el-
takarva.

Bonaparte kisépré a' directoratus' au-
giasistállóját 's véget vete a' szemérem'

utolsó szikráját, az erkölcs' csekély ma-
radványit is végkép eltörölő, féktele-
nül kicsapongó divatnak. A' római iz-
lés, divatban mint az életben is megtar-
tatott ugyan, de az uj-antik nőruhák
illedelemesebbekké, tiszteesebbekké lő-
nek; az első consul mindenben szigorú
fegyvet akart; 's akarata törvény volt.
Midőn Napoleon önmaga fejére tevé a'
koronát, a' franczia szokások a' római
császárság' mázát vevék föl.

Most immár a' színpadon csupán
classikus gyilokkal ölé meg magát a'
hős 's csak méltóságosan üres alexand-
rinus és dobersek szavaltatának: a'
szónokszék és a' sajtó elnémult; a' ró-
maiak Traján, a' francziák Napoleon
alatt szabadságnak tarták a' győzelem'
dicsőségét.

A' Restauratio alatt a' hősi tragoe-
dia felcseréltetett a' sentimentalis vig-
játékkal; a' didactikai költészetre a' ly-
rai következett; Delille' rajzaira La-
martine' fürkészetei, keresztény áhitat
és vallásosság uj lábra kezde kapni, 's
Francziaország' főbb osztályai nem so-
kára buzgóbb keresztényeknek tarták
magokat mint első hitsorsosaik voltak.
Illy körülmények közt mindennek ke-
resztényi színt kelle öltetni. A' római
császárság' vég éveitől áttért a' divat
a' régi kereszténység' első időszaka-
szára 's a' középkornál megállapodék.
Regény és dráma, kávé- és színházak
mind keresztény nevet kaptak. —
Goth szobabútorzat hű royalismus' je-
lének tartaték, 's Berry herczegnő a'
marsani pavillonban goth bálakat nyita,
mellyeken a' lovagiasan-papi középkor'
divatjai történeti hűséggel utánoztátá-
nak. A' régi ruházatokban a' legmé-
lyebb fürkészek tétettek, 's régiség

búvári buzgalommal hányattatának fel a' középkori krónikák 's miniature kéz-iratok; a' legszebb, legelőbbkelő hölgyek a' királyi könyvtárban hangya-és angyaltürelemmel kutaták a' közép-kor' viseleteit, mit lehetne azokból kiszemelni, hogy Berry herczegnő' legközelebbi bálján valami különösségben ragyoghassanak. (Folytatás köv.)

KÖLTEMÉNYEK.

Honunk' lányaihoz.

Ledőlt Karthago' érczfala
Nagy véres harc után,
'S két ezredéve, rom tanyáz
Didó' gyönyör-lakán.

Karthagoért a' hölgyek is
Elszántan vitanak,
Lágy keblükön paizs, karjukon
Dsidák villogtanak.

A' holló fűtű 's szőke lány
Levágatá haját,
Belőle iv-hűrt font 's röpült
Megmenteni honát;

Az ékszer és a' sárga ércz
Fegyverré olvadt,
'S Didó' leányi homlokán
Sisak, dacz csillogott.

A' hölgyek, ifjak' oldalán
Karöltve küzdtenek;
De Scipió' vas harczosi
Karthagón győztenek.

Szülőföldének romjain
A' lányka sirba szállt,
De sir alól két ezredév
Az égre hirt kiállt.

Hirt, mely tovább élt 's élni fog
Mint élt a' büszke kő,
Mellynek leomlott romjain
Már csak bogács 's fű nő.

Uj Scipio ha állana
Fővárosunk előtt,
Honom' leánya, hű leány!
Elűzhetnök-e őt?

Az egykor olly erős magyart
Jönnél-e védeni?
Feláldoznád-e ékszered',
Szállnál-e küzdeni?

Hajad' olly ékes fűrtjeit
Adnád-e Pestedért?
Ragadnál, lányka, ércz-dsidát
Veszendő népedért?

Ha vér-szivárvány 's ív-uton,
Pest' tornyai körül
Tekék és vészthozó tüzek
Szállnának rémekül,

Ha tűz-zápor 's villám-eső
Utcákra szállana,
Vinál, midőn hű nemzeted
Segélyt kiáltana?

Hová ragad bus képzetem!
Sötét harc-képeket
Miért zengek, szelid leány,
Miért e' dalt neked?

Nem! hisz honunk' zöld térein
Szent béke 's csend vagyon!
Illy áldozatra lányait
Nem hívja még a' hon!

De merre lépsz, de merre jársz
Ezernyi szó kísér,
Esdekve száz ezernyi szív